Suceava Bogdan

Să auzi forma unei tobe

Vei rămâne cu un sentiment bizar, dar nu vei avea nici o îndoială asupra acurateţii istoriei atunci când îţi voi povesti despre toate personajele ciudate pe care le-am întâlnit prin București, fie de-aș aminti numai de Jack, tipul care purta pe umăr un papagal și-l aducea la Carul cu bere, strecurându-se prin mulţimea de pe Lipscani ţeapăn de parc-ar fi fost heraldul ţarului, sau Waldo, tipul care rămăsese ţicnit de-a binelea de pe urma spaimei pricinuite de un accident de tren ale cărui detalii nu le-am știut niciodată, și care era atât de fascinat de șuruburi, fiare, lanţuri, unelte, pârghii, amplificatoare, scripeţi sau chiar și ceasuri vechi încât amicii râdeau de el zicându-i nu-i așa, Waldo, că tu faci amor cu a ta motocicletă sau poate ești foarte timid și doar o iubești de la distanţă, privind-o pe furiș în garajul tău secret din Bucureștii Noi. Firește că cel mai alături de lume era Trixi, care la 15 ani contractase în forma cea mai insistentă ideea că trebuie să-și pună capăt zilelor. Pe vremea aceea era licean la Caragiale, se trezea urlând la mijlocul orei și vroia să se sinucidă chiar atunci, pe loc. Avea o voce stridentă, răguşită, de fiară cu venele deschise: îţi dădea fiori. Întâia dată s-a izbit cu capul de cuierul metalic de șase ori și a leșinat după ce și-a provocat numai leziuni superficiale, iar a doua oară a coborât pe scara principală, a încălecat balustrada deasupra unui hău de zece metri și, urlând, a rămas suspendat ca un pendul de grilajul de fier din dreptul primului etaj. Au negociat cu el vreme îndelungată, aproape jumătate de ceas, rugându-l să nu dea drumul grilajului, să ridice piciorul și să se urce la loc pe palier. Cu spume la gură, el argumenta de ce nu, de ce totul devenise insuportabil, de ce zgomotele pe care le auzea năluceau intensităţi insurmontabile, făcând inaudibil fluxul natural al vieţii. Mă rog, nu spunea chiar așa, dar urletele lui articulau acea coerenţă care ducea exact acolo, către acel ultim și bine motivat nu. Când și-a dat drumul de sus a făcut în așa fel încât, răsucindu-se, nu a căzut în casa scărilor până la subsol, ci s-a întins pe spate pe treptele dintre parter și primul etaj. Doar fracturi. Vara aceea avea să reușească, mult mai puţin spectaculos și violent, înghiţind parte din conţinutul unei lădiţe cu cuie, dincolo de limitele oricărui record.

Dar nu cred că vreunul dintre aceste personaje cu totul aparte era la fel de interesant ca bătrânul al cărui al doilea nume era Sfântul Petru, pe care l-am văzut întâia dată la Piaţa Romană în vara lui 1988, purtând un sacou jerpelit, cu buzunarele lărgite, rupte și doldora de cărţi, cărând în mizere pungi de un leu tot felul de terfeloage desfoliate, tratate mirabile, manuale sau ediţii apocrife ale Filocaliei.

Imaginează-ţi cel mai pașnic personaj din lume, un bătrân hrănindu-se numai cu pâine goală (o începea de dimineaţă, la prima oră, și către seară ajungea cu molfăitul cam la trei sferturi, și asta îi era tot) petrecându-și tot timpul fie la cursurile tehnice de la Arhitectură sau Politehnică, fie la Măgurele, la Fizică, fie alteori la Matematică. Locuia undeva la intersecţia străzii Polonă cu Mihai Eminescu, într-un cotlon mai de nimeni știut, unde iniţiaţii spuneau că s-ar afla, în condiţii de subterană amintind de adăposturile antiaeriene din vremea războiului, cea mai mare bibliotecă din București, net superioară ca număr de volume Bibliotecii Academiei, care ar fi - după statistica Bibliotecii Congresului - a noua în lume. Imaginase un sistem propriu de fișare, clasificare, ordonare și căutare a volumelor, așa încât nu era niciodată pierdut în infernala lui bază de date. Era un spaţiu aparte subsolul acela, cu ample ramificaţii către canalizare, iar fiecare cotlon era umplut cu dosare, volume fără coperţi, fotocopii, ediţii uitate, toate semnate de mulţi, foarte mulţi autori obscuri de care nimeni nu

auzise vreodată, ca și cum biblioteca lui s-ar fi format ca o alternativa plauzibilă la întregul univers. Spațiul acela era laborator și sală de lectură (tu l-ai fi găsit prea puțin confortabil, dar pentru el nu conta), lăcaș de meditație și sală de rugăciune cu pereții acoperiți, acolo unde nu erau rafturi, de icoane. Teoria lui se baza în principal pe o consecință de bun simț la una dintre ecuațiile lui Lorentz, o speculație elementară mai degrabă, un raționament de tipul: când v, viteza particulei, este mai mare decât c, viteza luminii, raportul v/c depășește 1, obligând cantitatea de sub un anumit radical să fie negativă, ceea ce i-a condus pe fizicieni de aproape un veac la concluzia că nici o particulă n-ar putea călători cu o viteză superioară celei a luminii. Sfântul Petru credea altfel: că acest termen negativ de sub radical era perfect acceptabil, iar numitorul complex care ar rezulta nu mai reprezintă materia asa cum o știm noi (nu e nici antimaterie, pentru ca nu dă cu minus, spunea el) ci materie angelică. Observația lui se baza pe o intuiție genială, susținută de următoarea imagine: Închipuiește-ți că ai călători în spațiul cosmic cu viteză crescândă. La 1000 km/h se va păstra masa inițială, după cum și la 1000 km/sec masa va rămâne aceeași. Pe măsură ce viteza se apropie de viteza luminii, masa va începe să crească, urmând ca exact atunci când atingi viteza c corpul să dispară din spațiul perceptibil (algebric asta însemna împărțirea masei la un număr complex) și numaidecât ce treci la o viteză superioară lui c să strălucești în categoria angelicului.
Aceste concluzii nu erau prea departe de unele observații ale sfinților părinți relativ la omniprezența serafimilor. A călători cu o uriașă viteză nu înseamnă oare a fi omniprezent? Nu era deloc departe cu această idee de teoria căderii lui Satan, căreia i s-ar putea astfel genera modelul matematic complet: o coborâre de la o viteză superioară lui c la o viteză "materială", urmată de urcarea la viteza inițială, mai mare decât c, de data asta pe baza unei altfel de surse de energie. Aici ar fi mai dificil de explicat. (Și oare nu rezidă tocmai aici cea mai adânca taină a diavolului?)
Pentru referințe, data viitoare când parcurgeți Piața Universității căutați atent pe zid, sub uriașul înscris Monarhia-Salvează-România, și veți găsi o suită de inegalități care, în notațiile clasice, demonstrează riguros ceea ce am amintit mai înainte. Sub demonstrație se află notat: Reciproca e adevărată? Dar nu știu la ce se referă întrebarea aceasta.
În seara zilei de 12 decembrie 1992, Sfântul Petru stătea lipit de zidul blocului cu nr. 153 de pe Calea Victoriei, cel unde se află sediul trustului Expres, cenușiii vânzători ai celor mai fascinante minciuni ale zilelor noastre. Seara aceea avea să inaugureze suita lui de experimente menite să demonstreze existența materiei angelice. Era de notorietate în întregul București că blocul cu pricina avea fundațiile serios avariate de cutremurele din ultimii ani. Așadar, cândva se va prăbuși. Această prăbușire nu trebuie imaginată altfel decât ca o re-punere în mișcare a unui obiect aflat în repaos (Sfântul Petru mi-a povestit asta), mișcare precedată de un șir de vibrații de rezonanță mai degrabă muzicală anticipând dezastrul final. În seara aceea mi-a mărturisit că, ascultând zidurile, nu aude nimic. Ulterior, se pare că a găsit o modalitate mai bună de a realiza Captarea Vibrațiilor, dar nu știu să îți povestesc nimic despre perioada misterioasă când a pus la cale filtrul de Captare absolută a Vibrațiilor, acel instrument miraculos care i-a permis să facă progresele despre care am auzit cu toții. Bazat pe acea procedură secretă, a prezis că pe 29 iunie 2005 imobilul respectiv se va prăbuși dracului odată, nu datorită unui seism, ci pentru că atunci muzica lui lăuntrică va ajunge la apogeu.
Problemă fundamentală în veacul al XVII-lea, Captarea Vibrațiilor are o îndelungată istorie. Imaginați-vă că putem auzi două tobe distincte, fără

a le vedea. Problemă: s-ar putea oare determina forma unei tobe recurgând doar la analiza sunetului ei? Poţi tu auzi forma unei tobe? În fapt, materia lăsa urme perceptibile în întregul spaţiu, cum un hoţ nătâng amprente clare, şi tu vrei - citind aceste urme - să ghiceşti forma ce le-a lăsat. Ce vibraţii lasă oare materia angelică? Sfântul Petru, căutând îngerii pierduţi, nu ştia la ce să se aştepte. În corolar, imaginaţi-vă cât de totală ar fi o asemenea informaţie, pentru că Citirea Vibraţiilor ar aduce o mai bună descriere a Big Bang-ului iniţial, cel care mamă ne-a fost atât nouă cât şi îngerilor.
Bătrânul a putut fi văzut săptămâni în şir în Piaţa Universităţii, purtând în braţe un fel de patefon cu pâlnia membranată, alimentat la o baterie de maşină pusă pe un cărucior de butelie pe care îl trăgea după el, aparat din care ieşeau mii de fire, unul dintre ele către căştile uriaşe, ca de tanchist, pe care el le purta peste părul vâlvoi. Ochii albaştri, mari, miopi, priveau în gol şi nu auzeau ce îi spuneam noi, ceilalţi, ca şi cum ar fi uitat cuvintele în banda normală şi s-ar fi mutat definitiv şi improbabil pe alte imateriale frecvenţe.
O primă aplicaţie a fost anticiparea, cu precizie de nanosecundă, a mişcărilor tramvaielor 40 de-a lungul Bulevardului Basarabia. Asta a fost înainte de accidentul de tramvai de la Piaţa Sudului, pe care Sfântul Petru l-a prevăzut cu o bună aproximare, căci l-am auzit cu toţii atunci când a spus:
- Reţeaua de tramvaie a întregului Bucureşti e ca un filigran pe-o uriaşă tobă, şi a intrat în deplină rezonanţă cu vibraţia loessului din Câmpia Bărăganului. Se aude câmpia. Vârtejurile sunt posibile oricând.
Urmau cifrele.
Anomaliile cosmice se pot recepta la nivelul vibraţiilor în plin Bucureşti. Sfântul Petru regreta sincer înlăturarea de pe soclu a Lenin-ului atât de frumos vibrator din faţa Casei Scânteii, care ar fi putut îngădui predicţii spectaculoase la scara istoriei. Ceea ce ar fi putut spune el ar fi fost atât de clar încât, amplificat de filtrul Sfântului Petru, ar fi fost ca şi cum Lenin însuşi ar fi fost viu, urcat pe soclu, şi ar fi strigat profeţii. Fiecare dintre statuile din Herăstrău îşi vibra forma şi, cum chipul e oglinda spiritului, în amplificator el recepţiona în vecinătatea busturilor versuri clasice şoptite în germană, laolaltă cu mârâieli cazone, savuroase înjurături în aromână sau o îngrozitoare tuse tuberculoasă ce mergea foarte armonios cu poezia, terţine în italiană sau delicate graseieri cu accent normand. Totul îşi vibra forma. Casa Republicii vibra mormântul unui Bucureşti uitat şi îngropata senzualitate a cartierului Uranus, dupa cum şi Casa Vernescu, Hotelul Continental sau Domniţa Bălaşa aveau fiecare vibraţii aparte, de cele mai multe ori în total dezacord cu situaţia prezentă a clădirii, ca şi cum zidurile respective ar fi căzut din propria lor realitate. Singurele lucruri absolut tăcute, graţie formei lor, erau crucile de pe morminte. Ca şi cum nimic n-ar mai fi de spus, nimic de adăugat. Dar Sfântul Petru interpreta datele diferit: absenţa oscilaţiilor nu însemna pentru el altceva decât transgresarea materiei întru angelic. Cu toţii devenim dupa moarte materie angelică, iar sufletul părăseşte pământul spre o destinaţie necunoscută cu o viteză superioară lui c.
Altfel, totul este vibraţie. Râdea bătrânul ascultând, de la distanţă, în mărginaşele cartiere ale Bucureştilor, vibraţiile atât de distincte ale dragostei. Aparatul i se perfectionase şi îşi sporise acurateţea atât de mult încât putea doar să închidă ochii, satir bătrân, voyeur impenitent, şi vedea cu limpezime de oglindă magică trupurile amanţilor, mângâiere de mângâiere, apropiere de apropiere, murmur de murmur. Intimitatea ultimă a semnelor materiei.
În vara lui 1998 îşi luase obiceiul să adoarmă în Piaţa Universităţii, printre cei fără de adăpost. Acolo, zicea el, vibrează cel mai clar în

liniștea nopții uriașa tobă pe nume București. Nici urmă până atunci de materie angelică. Începuse să bănuiască faptul că oscilațiile angelice ar putea cădea în registrul imperceptibilului și că proba esențială ar putea să fie pentru totdeauna inaccesibilă.
Pe vremea aceea Circul de Stat tocmai antrenase marele elefant alb indian Jumbo să cânte imnul național la tobe. Elefantul se urca pe patru tobe speciale, făurite la comandă din oțel înalt aliat, și-și mișca picioarele într-un ritm de dans drăcesc, bizar woodoo adaptat situației - al cărui rezultat final era totuși un cântec. Uneori, unii pași de dans trebuiau mascați în plin balans, ca să nu dea sunete în plus, și atunci Jumbo călca toba pe vârfuri, silențios. Partea aceasta îi fusese cel mai greu s-o învețe. La fel de silențios a evadat în seara aceea fierbinte de iulie și, dansând în ritmul cu care interminabilele repetiții îl obișnuiseră, a plecat prin oraș în căutarea răcoroasei jungle unde aerul vibrează cântarea marilor elefanți albi. Sfântul Petru era treaz la acel ceas din noapte, și stătea întins pe spate în mijlocul Pieței Universității, cu ochii la cerul înstelat, conectat la cele douăsprezece pâlnii membranate care permiteau Captarea maximului de Vibrație din eter. Asculta de la simfonia astrelor până la ultimul tramvai rătacit în noapte, de la poemul murmurat la urechea iubitei în apt. 27, Calea Dorobanți nr.172, până la cântecul bețivului dintr-o baracă din Militari, auzind totul în afară de pașii înveliți în pâslă ai celui mai uriaș pahiderm pe care l-a văzut vreodată Valahia, venind tot mai aproape. La locul strivirii sale a avut loc un scurt pelerinaj, medic legist, polițiști, preot, echipajul morgii și, când în fine ultimele sale rămășițe lumești au fost strânse, moartea păru mai degrabă o țintuire în lut, o fixare în țărână, o pironire a trupului cu sufletul deopotrivă de ceva static și inert decât o părăsire a pământului cu o viteză superioară lui c, cu atât mai mult cu cât există ființe vii, oricât de mici sau oricât de uriașe care, antrenate până la nebunie, pot imita tăcerea, tăcerea ultimă, cosmică, abisul, tăcerea unui fund de lac înghețat într-o noapte de decembrie.